



GIÁ BÁO: MỖI SỐ QUẢ	
TRUNG QUỐC	Một năm 5.000
	Sáu tháng 3.000
	Ba tháng 1.500
PHÁP VÀ THUỘC ĐỊA PHÁP	
	Một năm 7.000
	Sáu tháng 4.000
	Ba tháng 2.000
NHOẠI QUỐC	
	Một năm 11.000
	Sáu tháng 6.000
	Ba tháng 3.000
Hàng báo và đăng quảng cáo	
tính từ đầu trước.	

TIENG-DÂN

CHỦ NIỆM HUYNH-THUC-KHANG

Mỗi tuần xuất bản ba kỳ: thứ ba, thứ năm và thứ bảy
Số 123, Đường Dã-Đa, HUE
Điện-thoại số 62 - Đành, điện: TIENG-DAN HUE

DEPOT LEGAL
NUMERO 11 - 30 1148
1937

Phải xa kẻ nịnh,
kẻ nịnh làm nguy
đền nước nhà.
Không Từ

Đã là nịnh thì nịnh gì cũng không phải là đều tốt

«Nịnh» là cái tiếng mà bất kỳ người trong dân tộc, xã hội và thời đại, xứ sở nào, nghe đến đã là dè dặt ghê gớm, muốn tránh ra nó, chưa nói đến sự ưa thích hay là tự thân diễn ra cái trò không tốt ấy.

Tuy vậy, nói ghê gớm hay tránh xa, chỉ là ghê gớm và tránh xa: còn cái thiệt hại thì ở thời / Trong 100 người đến 99 người là ưa thích nó mà ưa thích rất mực, đến nỗi xem như trên đời, ngoài kẻ nịnh mình ra, không có ai là người chân chính, mà chính mình diễn trò ấy cũng không tự biết nữa kia?

Vì có «cái tên nịnh» làm người ghét, mà cái thiệt hại lại nhiều người ưa, nên cách nịnh càng ngày càng hiện ra lối mới, mà chính kẻ nịnh muốn gia tăng không lối cho bất kỳ ai - đây là kẻ nịnh chính - cũng ban cho cái tiếng ấy.

Thật trước kia chúng ta thường nghe những tiếng «nịnh vua, nịnh quan, nịnh nhà giàu sang, nịnh người quyền thế». Kể đó có thể nịnh «ngoại hóa» như nịnh dâm, nịnh dâm v. v., hiện nay lại thấy có thể nịnh càng mới nữa là «nịnh dân»!

Bình tâm mà xét, hay là tự trung các món nịnh kể trên mà so sánh nhau, thì «nịnh dân» không đến độ bên như món nịnh khác, vì dân là hợp cả muôn ức người, khó thì ngon nịnh cho được lòng cả công chúng, huống nhân dân ngày nay - dân xã hội - cũng vì hoàn cảnh đầy đủ mà phần đông đã giác ngộ, nịnh chúng không phải là việc dễ dàng hay là nói nghĩa chữ «nịnh», thì giống như kẻ nịnh dân mà tự cho là tốt, cũng kể là kẻ khác cái tiếng «nịnh dân» mà cho là xấu, lòng chỉ đến chưa hiểu thấu nghĩa chính chữ nịnh cả.

Ký giả cũng không giám tự phụ là hiểu thấu nghĩa chữ «nịnh» hơn ai, song lấy tư cách một nhà học giả, xin dẫn những lời triết lý đáng lấy giá trị của «nịnh» cũng cho độc giả suy nghiệm:

1) «Nịnh chỉ là một món giao dịch bằng sự dối trá của đôi bên, bên thì dựa vào mối lợi, bên thì dựa vào lòng hảo danh».

La Rochefoucauld n'est autre-chose qu'un commerce de mensonge fondé d'un côté sur l'intérêt, et de l'autre sur la vanité. Rollin

2) «Nịnh là đồng bạc giả, liêu được chỉ vì cái thói hiếu danh của mình».

(La flatterie est une fausse monnaie qui n'a de cours que par notre vanité). La Rochefoucauld.

3) «Phải xa kẻ nịnh, kẻ nịnh làm nguy nước nhà».

4) «Làm bạn với kẻ nịnh là bị tổn hại».

Theo lời triết lý giải bày trên, thấy rõ cái tánh cách nịnh, bất kỳ trường hợp nào mà người thì ngon ỹ ra tức là đã dối, mà trong có cái ý toan dối lại món lợi riêng. Mà những ai ưa thích lời nịnh hay gần gũi nó thì tất nhiên có tổn hại, bất cứ nịnh gì cũng không phải là đều tốt hết.

Muốn trừ cái hại nịnh, không chỉ hơn là nghe lời nói ngay thẳng. «Nghe người da dẻ, không bằng một người nói thẳng».

(Triệu-Lương)

Câu này chính là bài thuốc chữa nịnh, đáng ngẫm nghĩ thay!

THA-SON-THẠCH

Về chuyện cá có trùng và heo bị dịch

Và dĩ nhiên có trùng, làm cho nhân dân ở vùng Quảng-nam, Quảng-ngãi đến gần lên, có thể thiệt hại cho nghề biển, T. D. đã đăng mấy số trước. Nay, số Thứ-ý đã phân biệt loài cá ở miền Quảng-ngãi và cho biết rằng cá ấy có tên chính là cá, không đâu gọi nịnh hiêm cả.

Nguyên nhân sinh ra các cơn trùng trong cá, là vì người hoặc heo, hoặc chó ở mấy làng thuộc miền biển, ra lội bờ biển để phóng ỉa, trong phần ỉa có trùng, cá ăn phải rồi nhiễm lấy. Thế trùng gì lớn lên, sinh ra thứ sản toan ra.

Còn tin học chết dịch, vẫn có thật. Ở Huế, số Thứ-ý đã có phải đi tournee 3 lần để xem xét. Ở tỉnh phía Bắc (Quảng-nam) bệnh dịch này cũng có, nên quan chánh ở Thứ-ý nhân đi qua Tourane, mấy ngày gần đây có xem xét kỹ.

Bệnh dịch xảy sinh ra bởi heo bị sưng ruột, mà gốc bệnh là do thứ vi trùng giống như vi trùng bệnh dịch của gà. Những heo bị bệnh, thường thấy nhợt nhạt và sưng cổ và mắt liên. Có đôi con trên cũng mắc bệnh như thế, nhưng chết rất ít.

Phòng bệnh dịch này, chỉ nên để riêng mấy con vật bị bệnh ra, đừng mua thịt vật ở vùng có bệnh ấy, và đừng bán thịt vật bị bệnh ra được.

Tại Huế, tôi khám đã ra một người đàn ông chuyên chế heo trên đường xe lửa hoặc nơi đường bộ trong khoảng ga Hòa-đ và nước-đ.

Chuyện đời

Nếu đánh nhau bằng cờ-điền thì người Tàu chiếm phần hơn đến trăm phần trăm?

Người Nhật có cái lối mà tôi, dân (trong chiến trận) cũng vẫn giữ đến tận bây giờ. Đó là lối chơi cờ-điền.

Lịch sử Nhật-bản có cái đặc điểm mà trên thế giới không nước nào có là «môn cờ-điền».

Việc chơi cờ-điền ở Nhật có cái mà tôi, dân (trong chiến trận) cũng vẫn giữ đến tận bây giờ. Đó là lối chơi cờ-điền.

Hay trên Trung Nhật đánh nhau 4, 5 tháng nay, theo lời người thông thạo Trung Nhật, thì người Nhật đánh trận thường khởi đầu là dùng mưu mẹo, mà không phải là dùng sức mạnh.

Mình không đánh trận với quân Nhật, chỉ có biết chuyện (thật) trên cờ-điền, song có thể nói rằng, trong chiến trận, người Nhật cũng không khác gì người chơi cờ-điền.

1) Hạng nhất: đánh trận. 2) Hạng nhì: đánh trận. 3) Hạng ba: đánh trận. 4) Hạng tư: đánh trận. 5) Hạng năm: đánh trận.

6) Hạng sáu: đánh trận. 7) Hạng bảy: đánh trận. 8) Hạng tám: đánh trận. 9) Hạng chín: đánh trận. 10) Hạng mười: đánh trận.

11) Hạng mười một: đánh trận. 12) Hạng mười hai: đánh trận. 13) Hạng mười ba: đánh trận. 14) Hạng mười bốn: đánh trận. 15) Hạng mười lăm: đánh trận.

16) Hạng mười sáu: đánh trận. 17) Hạng mười bảy: đánh trận. 18) Hạng mười tám: đánh trận. 19) Hạng mười chín: đánh trận. 20) Hạng hai mươi: đánh trận.

21) Hạng hai mươi một: đánh trận. 22) Hạng hai mươi hai: đánh trận. 23) Hạng hai mươi ba: đánh trận. 24) Hạng hai mươi bốn: đánh trận. 25) Hạng hai mươi lăm: đánh trận.

26) Hạng hai mươi sáu: đánh trận. 27) Hạng hai mươi bảy: đánh trận. 28) Hạng hai mươi tám: đánh trận. 29) Hạng hai mươi chín: đánh trận. 30) Hạng ba mươi: đánh trận.

31) Hạng ba mươi một: đánh trận. 32) Hạng ba mươi hai: đánh trận. 33) Hạng ba mươi ba: đánh trận. 34) Hạng ba mươi bốn: đánh trận. 35) Hạng ba mươi lăm: đánh trận.

Tình thế liệt-cường ở Trung-hoa

(KHAI-PHÓNG VỚI PHONG-TỎA)

Trung-hoa là một nước đất rộng người nhiều, vật sản phong phú, làm thị trường chung cho liệt cường thế giới gần một thế kỷ nay.

Trước kia người Nhật chưa được ngang hàng với các nước mạnh Âu Mỹ thì cái thuyết «khai phóng môn hộ» được liệt cường công nhận, hay nói cách khác là mượn cái tiếng «quân nhân» mà ai thích mình nào thì xán xé mệnh Ky.

Nhưng từ Nhật-bản vội lên hàng liệt cường thì những tiếng tự vệ không còn nữa, đến đây là «khai phóng môn hộ», nào Ngô A ngô hoàng, nào thành sách đại lược, nào «Bách chiến Thái-bình-dương», cũng ngày càng nổi, nói cho rõ rệt là «phong tỏa Trung-hoa» nghĩa là với thuyết «khai phóng» nói trên.

Trước kia tuy là bỏ hào song còn «khai phóng», đến đây là «bỏ hào» và «bỏ hào» thì công nhận «bỏ hào» là «bỏ hào».

Phong tỏa Trung-hoa, không chỉ vào về một biên mà nào Bình-lâm, nào Thượng-hải cho đến các đô thị nội địa, đâu là nơi có lãnh sự của nước trước kia theo nguyên tắc quân đồng cộng lợi mà nay cũng thu vào dưới danh của người Nhật cầm quyền lãnh thổ chuyên môn của mình.

Xem vấn đề quan thuế và bưu chính ở Thượng-hải, quan hệ với liệt cường biết bao, nay ông chủ Trung-hoa đã không giữ được chủ quyền mà quyền về người Nhật, lương quyền lợi của các nước thế nào cũng không được tròn vẹn như xưa.

Nếu liệt cường mà lui bước lần này thì thế lực Âu Mỹ ở Viễn-đông lần lần bị người Nhật bao vây, mà tay người Nhật thì không đòi bằng quá bom, bằng súng đạn, chỉ dùng lối ngoại giao bay diều ước, tức là không có hiện quả gì.

Theo các nhà quan sát thời cuộc đối với cuộc Đức-Ý-Nhật liên minh, đoán hẳn rằng: bên phải pha-xi định lập 3 nước đế quốc đã chống với phái hòa-bình: 1 là đế quốc Đức ở miền Trung-Âu, 2 là đế quốc Ý ở miền Địa Trung-hải, 3 là đế quốc Nhật ở Viễn-đông.

Nay 3 nước ấy đã liên vai tiếp cánh, liên lạc thành trận tuyến để thực hành chánh sách xâm lược. Bên này đến Anh, Pháp, Mỹ, Nga mà không kết thành một thế lực chung để đối phó lại, thì dân tộc ra mà chiến tranh hai không bằng ra mà quyền lợi bên phải hòa-bình ở Á đông cũng như ở Âu châu, mỗi ngày sẽ bị coi rẻ.

Mà đáng để ý nhất là lợi khí khoa học ngày nay lại đặt lợi cho công cuộc phá hoại hơn là phòng thủ, nghiêm ngặt Trung-Nhật hiện thời, thì thấy cách phá hoại dễ dàng là gì?

Bằng theo là trên, thời cuộc Trung-hoa, hiện người Nhật đã dùng vũ lực mà phá hoại thành công thái phó của các nước, làm ra cuộc phong tỏa; Trung-quốc đã không thể tự mình phá hoại.

phong tỏa đó mà liệt cường cũng không chung sức để mở cửa ra, thì Trung-hoa sẽ thành nước bảo hộ của người Nhật. Cái chương trình nhiều là Nhật để phá hoại các đô thị phồn thịnh của Trung-hoa không còn ngoài là yên lặng, mà Hoàng-lâm, Trường kỳ, Toàn-bộ, Đông-kinh, chưa hề bị một viên đạn quả bom nào; cho đến Mãn-châu, Bình-lâm mới chiếm chưa bao lâu, mà cũng được đứng vững lập thành phẩm mới, như vậy mà bảo giá làm của người Nhật không bằng hải, hay là vì điều ước cùng hội nghị này nọ mà lui bước, rõ là việc không thể có.

Và chẳng đời chiến tranh khoa học này, lợi về một phía hơn là không lợi về một phía, nước địch muốn xâm chiếm nước mình thì nhiều đường chứ không phải một lối, nếu mình không để lợi khí để phá hoại lại quân địch mà chỉ nói phòng thủ, khó bề có hiệu quả.

Bên phải hòa bình chủ trì khai phóng môn hộ Trung-hoa như Anh, Pháp, Mỹ, Nga. Là nơi ngồi khoanh tay mà ngắm quyền lợi của mình, thấy «theo giặc nước Thái-bình-dương» sao?

Có người nói: Vũ lực Nhật dần mạnh mà nền kinh tế và nguyên liệu càng nhiều. Chưa tài gì chính phục toàn Trung-hoa được. G. A. de Cao-ly, Mãn-châu, Đài-loan chưa sẵn mối cừu. Cuộc chiến tranh mà kéo dài ra, Nhật cũng không phải là không nguy a. Cờ xem.

KHÁCH-QUAN

Kỳ Hội đồng Dân biểu Trung kỳ năm nay

(Tiếp theo)

Ông Nguyễn-Huy-Cơ - Làm việc ở ngoại quốc, dân chúng tôi chưa biết đến mấy năm, Chính phủ có biết như thế không?

Quan Chánh phòng nhì - Tôi xin ghi lời ông và sẽ hỏi lại quan Công sứ Thanh hóa về việc này. Ông nói như vậy có phải là phi kiến, chưa thể trả lời được.

Ông Lê-Miền-Biên - Ngăn cách tình trạng tôi thường làm bà mẹ: học chính, y tế, công tác, năm nay nhập chúng tôi, xin chia trở lại từng quê, vì để mẹ nào học nhiều học ít.

Quan Chánh phòng nhì - Vấn đề kỳ họp hội đồng Trung kỳ là thời gian theo việc đi tiên chúng tôi ở đây thì chưa ra việc này học nhiều, việc học nhiều được. Quan Chánh phòng nhì nói như vậy, nhưng chỉ để cho tôi biết thôi. Về chuyện học chính thì chính tôi chưa, nghĩ nói có hơi rộng quá, hãy nói riêng về ngăn cách Thanh hóa.

Ông Lê-Miền-Biên - Chúng tôi thấy có thể học học phi mà trường học làm gì mục đích để học mà phải học.

Ông Lê-Miền-Biên - Thanh phố Vinh có nhiều công sở, nên việc đi công sở cũng được, mà ngăn cách thì học bài, nên tiến hành việc y tế đi qua, xin ngăn cách Trung kỳ phụ cấp thêm để mua thuốc.

Quan Chánh phòng nhì - Ngăn cách này, thì việc học chính cũng nhất định có. Mà ngăn cách, Trung kỳ cũng nhất định, chấp thuận được hai tỉnh Thanh, Nghệ An. Nếu như lời ông nói đó, thì có thể nói về việc học chính; nghĩ nghĩ nói với các quan khác.

Ông Phạm-Văn-Quang - Tỉnh Hà Tĩnh dân nghèo đói lắm, nên việc làm thì nhiều, nên ngăn cách phụ cấp cho một số tiền để làm công việc y tế.

Quan Chánh phòng nhì - Công việc y tế và Hà Tĩnh không làm thêm.

Ông Phạm-Văn-Quang - Xin Chánh phủ giúp để làm công việc y tế.

Quan Chánh phòng nhì - Để xét lại.

Ông Hoàng-Chính-Đông - Ngăn cách Thanh hóa, thấy có số học 300000 phụ cấp cho một số tiền để làm công việc y tế.

TRUNG NHẬT CHIẾN-TRANH

QUÂN NHẬT PHÁ ĐƯỢC CỬA QUANG HÓA NHƯNG BỊ ĐÁNH LẠI

Nam-kinh, 10-12 - Những trận giao chiến ở chung quanh Nam-kinh mấy bữa nay thiệt hết sức kịch liệt. Trên trời thì hàng trăm máy bay của Nhật thả trái bom, dưới đất thì hàng trăm giàn súng của Nhật đặt trên những gò nong ở chung quanh Bắc và Nam-kinh giáp sát cho lực quân của họ công thành một cách dữ dội phi thường.

Nhưng từ nay của Nhật bị súng cao xạ của Tàu bắn lên rất kịch liệt, nên phải lui hết, chỉ còn pháo binh công phá mà thôi. Theo hàng thông tin Trung ương của Tàu thì trước khi quân Nhật đánh lấy sân máy bay Đại giác trường ở trước cửa Quang hóa, rầm rộ phía đông nam thành Nam-kinh. Quân Nhật thiệt hại rất nặng nề, nhưng có một đạo quân của Tàu chống giữ sân máy bay ấy cũng chết rạo.

Lấy được Đại-giáo-trường xong, quân Nhật liền tiến thẳng nhắm cửa Quang-hóa mà công phá rất dữ dội. Quân Tàu vẫn dùng xe thiết giáp mà ở chỗ cửa này, vào chống cự rất rạo rít. Không bao lâu, cửa này sụp đổ, quân Nhật ào ạt đi vào, và họ thành. Nhưng đại binh của Tàu phòng thủ trong thành đã dồn lại phía tây vậy.

đánh kịch liệt, nên quân Nhật phải thôi trở ra.

VU-HỒ THẮT THỦ VÀ ĐƯỜNG LƯU BÍNH CỦA TÀU BỊ ĐOẠN TUYỆT

Hàn-khâm, 10-12 - Trong khi sắp đặt việc phòng thủ Nam-kinh, các tướng lĩnh Tàu đã lo dọn rửa bãi đường để phòng sự này chống giữ không nổi thì kéo lui. Đường từ phía Bắc Nam-kinh ở phía tây Bắc Nam-kinh. Song đường này đã bị máy đạo quân Nhật vượt lên bắc sông Dương-tử yểm bành rất nặng.

Nên chỉ còn đường từ phía trọng yếu và thuận tiện hơn là đường đi xuống Vũ-hồ ở trong tỉnh An-huy. Nếu sau khi Nam-kinh thất thủ, quân Tàu lui xuống ngã này, thì sẽ bị kẹp được với quân đội của tỉnh tây nam để chống cự nữa.

Bởi lý ấy Vũ-hồ đã trở nên một thành trì rất trọng yếu mà họ quân quyết tranh đoạt như được. Bên trước năm là của quân Nhật đã công hãm Vũ-hồ, song không bao lâu quân Tô-tuyền đã không phục được.

Nhưng theo tin báo này thì vào rồi sau một trận công phá dữ dội, quân Nhật đã lấy được Vũ-hồ, ở phía tây nam Nam-kinh và đã cắt đứt đường tiếp tế của quân Tàu.

(Xem tiếp trên trang 1 số 1)

719.999 - DỠ AL-LA-O CẢ CỠ 719.999 CỠ, CỠ 719.999 CỠ 10 CỠ 719.999 CỠ CỠ 719.999

1. ĐẠI THUYỀN - THỐC, KHANG